

Ändringar i lagen (2005:258) om läkemedelsförteckning

Sammanfattning

I betänkandet behandlas regeringens proposition 2008/09:128 Ändringar i lagen (2005:258) om läkemedelsförteckning och en följdmotion som väckts med anledning av propositionen.

I propositionen föreslår regeringen att även legitimerade sjuksköterskor utan behörighet att förskriva läkemedel med uttryckligt samtycke från den registrerade (eller om den registrerade inte kan lämna sitt samtycke) ska ges tillgång till uppgifterna i läkemedelsförteckningen om det är nödvändigt för att den registrerade ska kunna få den vård eller behandling som han eller hon oundgängligen behöver. Den ökade patientsäkerhet som förslaget ger upphov till anses överväga det intrång i den enskildes integritet som det innebär att fler personer ges tillgång till läkemedelsförteckningen. Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 juni 2009.

Utskottet tillstyrker förslaget i propositionen och avstyrker motionen.

I betänkandet finns en reservation (s, v, mp).

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Bakgrund	4
Propositionens huvudsakliga innehåll	4
Utskottets överväganden	6
Ändringar i lagen om läkemedelsförteckning	6
Reservationer	13
Insatser för ökad användning av läkemedelsförteckningen, punkt 2 (s, v, mp)	13
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	14
Propositionen	14
Följdmotionen	14
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	15

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. **Ändringar i lagen om läkemedelsförteckning**

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2005:258) om läkemedelsförteckning. Därmed bifaller riksdagen proposition 2008/09:128.

2. **Insatser för ökad användning av läkemedelsförteckningen**

Riksdagen avslår motion

2008/09:So17 av Ylva Johansson m.fl. (s, v, mp).

Reservation (s, v, mp)

Stockholm den 28 april 2009

På socialutskottets vägnar

Kenneth Johansson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Kenneth Johansson (c), Ylva Johansson (s), Cecilia Widegren (m), Magdalena Andersson (m), Christer Engelhardt (s), Marianne Kierkemann (m), Lars U Granberg (s), Tobias Krantz (fp), Marina Pettersson (s), Jan R Andersson (m), Chatrine Pålsson Ahlgren (kd), Elina Linna (v), Thomas Nihlén (mp), Finn Bengtsson (m), Ann Arleklo (s), Kerstin Engle (s) och Solveig Ternström (c).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I proposition 2008/09:128 Ändringar i lagen (2005:258) om läkemedelsförteckning föreslår regeringen vissa ändringar i nämnda lag som gäller tillgång till uppgifterna i läkemedelsförteckningen. Regeringens förslag till riksdagsbeslut finns i bilaga 1 och lagförslaget i bilaga 2. Lagförslaget har granskats av Lagrådet, som lämnade förslaget utan invändningar. Utskottet behandlar också en följdmotion som har väckts med anledning av propositionen. Motionsyrkandet finns i bilaga 1.

Bakgrund

Genom lagen (2005:258) om läkemedelsförteckning har Apoteket AB rätt att utföra automatiserad behandling av personuppgifter i ett särskilt register över köp av förskrivna läkemedel. Tillgång till uppgifterna i läkemedelsförteckningen får enligt gällande lagstiftning endast med uttryckligt samtycke från den registrerade ges till förskrivare av läkemedel och till farmaceuter på apotek. Om patienten inte kan lämna sitt samtycke får uppgifterna lämnas ut till en förskrivare om det är nödvändigt för att patienten ska kunna få den vård eller behandling som han eller hon oundgängligen behöver.

Syftet med läkemedelsförteckningen är att på ett ställe samla all information om en persons uthämtade läkemedel oavsett vem som förskrivit läkemedlet eller vid vilken vårdenhet förskrivningen har gjorts. Inom exempelvis akutsjukvården kan omedelbar tillgång till nödvändig information om en patients förskrivna läkemedel vara livsavgörande. En brist med dagens lagstiftning är enligt propositionen den åtkomstbegränsning som ligger i att sjuksköterskor, som ofta har den första förberedande kontakten med en patient, inte har tillgång till uppgifter om patientens samtliga läkemedelsförskrivningar.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att även legitimerade sjuksköterskor utan behörighet att förskriva läkemedel ska ges tillgång till uppgifterna i läkemedelsförteckningen med uttryckligt samtycke från den registrerade eller om den registrerade inte kan lämna sitt samtycke. En förutsättning för att sjuksköterskan ska få tillgång till uppgifterna är att det ska vara nödvändig för att den registrerade ska kunna få den vård eller behandling som han eller hon oundgängligen behöver. Legitimerade sjuksköterskor får under sådana förhållanden använda uppgifterna i förteckningen för ändamålen att bereda den registrerade vård eller behandling och för att komplettera den registre-

rades patientjournal. Den ökade patientsäkerhet som förslaget ger upphov till överväger enligt regeringen det intrång i den enskildes integritet som det innebär att fler personer ges tillgång till läkemedelsförteckningen.

Ändringarna i lagen (2005:258) om läkemedelsförteckning föreslås träda i kraft den 1 juni 2009.

Utskottets överväganden

Ändringar i lagen om läkemedelsförteckning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2005:258) om läkemedelsförteckning och avslår följdmotionen om en tidsplan för ett aktivare utvecklingsarbete på IT-området inom hälso- och sjukvården.

Jämför reservation (s, v, mp).

Propositionen

Lagen (2005:258) om läkemedelsförteckning

Enligt lagen om läkemedelsförteckning ska Apoteket AB utföra automatiserad behandling av personuppgifter i ett särskilt register över köp av förskrivna läkemedel. I förteckningen finns uppgifter om enskildas samtliga uthämtade receptförskrivna läkemedel, oavsett vem som förskrivit dem och vid vilken vårdenhets förskrivning gjorts. Uppgifterna i förteckningen ska användas för att åstadkomma en säker framtida förskrivning för den registrerade, bereda den registrerade vård eller behandling, komplettera den registrerades patientjournal, underlätta den kontroll som ska genomföras innan ett läkemedel lämnas ut från ett apotek till den registrerade och underlätta den registrerades läkemedelsanvändning. Läkemedelsförteckningen får innehålla uppgifter om den registrerades namn och personnummer samt aktuellt läkemedel, inköpsdag, mängd och dosering. Uppgifterna sparas i 15 månader.

Den registrerade har själv olika möjligheter att få tillgång till uppgifterna i förteckningen, exempelvis på Internet med hjälp av e-legitimation eller på ett apotek. Tillgång till uppgifterna får dessutom med den registrerades uttryckliga och otvetydiga samtycke ges till förskrivare, dvs. normalt läkare, och till farmaceut. Samtycket ska ges efter det att information om behandlingen har getts och ska vara särskilt, dvs. avse en viss förskrivare eller farmaceut (prop. 2004/05:70 s. 32). Om samtycke inte kan lämnas, t.ex. för att patienten är medvetslös, får uppgifterna i förteckningen lämnas ut till förskrivaren om det är nödvändigt för att den registrerade ska kunna få den vård eller behandling som han eller hon oundgängligen behöver.

Förskrivare kan, när patienten har lämnat sitt samtycke, teckna ett avtal med Apoteket AB och därigenom få tillgång till uppgifterna via Apotekets hemsida. Arbete pågår för att möjliggöra att uppgifterna blir tillgängliga även i hälso- och sjukvårdens journalsystem. Uppgifter om en förskrivare som har haft åtkomst till en enskild patients läkemedelsförteckning registre-

ras och sparas av Apoteket. Information om vem som har haft tillgång till uppgifterna visas även för den registrerade patienten. Den registrerade kan också begära att vid ett senare tillfälle få uppgift om vem som har haft tillgång till uppgifterna i läkemedelsförteckningen och anledningen till åtkomsten.

En farmaceut har i samband med receptexpedition, efter inhämtande av samtycke från den registrerade, möjlighet att få åtkomst till läkemedelsförteckningen via Apoteket AB:s interna expeditionssystem.

Behovet av ändringar i lagen om läkemedelsförteckning

De nuvarande begränsningarna i vem som kan få åtkomst till uppgifterna i läkemedelsförteckningen skapar enligt propositionen problem främst vid landets akutmottagningar. Inom akutsjukvården är behovet av omedelbar tillgång till nödvändig information livsavgörande. Inom akutsjukvården finns en tydlig uppgiftsfördelning mellan olika personalkategorier för att möjliggöra en effektiv och patientsäker vård. Sjuksköterskor är den yrkeskategori som oftast tar emot nya patienter och sammanställer den information som behövs för en säker vård. Sjuksköterskorna har därmed en förberedande roll, eftersom de är ansvariga för exempelvis faktainsamling genom patientintervjuer, enklare undersökningar och journalsökning. När beslutsunderlaget finns tillgängligt kopplas läkare in för bedömning och vidare behandling. Beslut måste ofta fattas mycket snabbt och behovet av lättillgänglig information är mycket stort. Arbetsituationen på akutmottagningar lämnar dessutom mycket liten tid för förskrivaren själv att söka och sammanställa information i läkemedelsförteckningen eller journalsystemet.

Dagens begränsning i åtkomsten till läkemedelsförteckningen omöjliggör den situationsanpassade arbetsorganisation som akutsjukvården i dag behöver och använder. Slagningsfrekvensen bland förskrivare är i dag dessutom väldigt låg, vilket kan förklaras med att lagstiftningen inte är anpassad efter verksamhetens behov. Genom att utvidga åtkomsträtten till läkemedelsförteckningen även till legitimerade sjuksköterskor kan merparten av de problem som nuvarande reglering medför inom akutsjukvården enligt propositionen lösas.

En ny reglering bör dock inte inskränkas till att endast omfatta verksamheten vid akutmottagningar utan bör omfatta akuta situationer i all hälso- och sjukvårdsverksamhet. Vinsten för patientsäkerheten blir betydande även om en sjuksköterska vid exempelvis en vårdcentral i en akut nödsituation har åtkomst till patientens läkemedelsförteckning och därmed snabbar kan sätta in rätt behandling eller förbereda en kommande behandling vid en annan vårdinstans.

Förutsättningarna för att legitimerade sjuksköterskor ska få ta del av uppgifterna i läkemedelsförteckningen

Legitimerade sjuksköterskor utan förskrivningsrätt ska enligt förslaget få ta del av uppgifterna i läkemedelsförteckningen med patientens uttryckliga och särskilda samtycke om det är nödvändigt för att den registrerade patienten ska kunna få den vård eller behandling som han eller hon oundgängligen behöver. I detta ligger att uppgifterna i läkemedelsförteckningen ska kunna antas vara nödvändiga för den aktuella vården, att den registrerades tillstånd är sådant att han eller hon har ett oundgängligt behov av vård eller behandling och att vården är av sådan betydelse att tiden inte medger att det endast är förskrivaren som ska eftersökas för att logga in och få del av uppgifterna i förteckningen.

I dag gäller enligt 3 § tredje stycket lagen om läkemedelsförteckning att en förskrivare har rätt till uppgifterna i förteckningen även om patienten inte kan ge sitt samtycke, om det är nödvändigt för att patienten ska kunna få den vård eller behandling som han eller hon oundgängligen behöver. Med detta avses enligt förarbetena till lagen bl.a. att det kan inträffa att patienten, t.ex. på grund av medvetslöshet eller förvirring, inte själv kan lämna sitt samtycke och att det inte heller finns någon som har behörighet att lämna ett samtycke för patientens räkning. Uppgifterna i förteckningen får under sådana förhållanden lämnas ut till förskrivaren om de är nödvändiga för den aktuella vården, dvs. att patienten är i oundgängligt behov av vården och att vården är av sådan betydelse att tiden inte medger att en god man eller förvaltare utses eller eftersöks för att ta ställning till frågan (prop. 2004/05:70 s. 51 f.). Enligt nu aktuellt förslag ska samma förutsättningar gälla för en sjuksköterskas rätt att få tillgång till uppgifter i läkemedelsförteckningen när patienten inte kan lämna sitt samtycke.

Legitimerade sjuksköterskor *med förskrivningsrätt* av läkemedel faller inom begreppet förskrivare såsom det avses i lagen om läkemedelsförteckning. Förutsättningarna för dem att ta del av uppgifterna i läkemedelsförteckningen ska därmed bedömas i enlighet med vad som gäller för förskrivare. Den huvudsakliga skillnaden är att det för förskrivare räcker att den registrerade patienten, när detta är möjligt, lämnar sitt samtycke medan det för legitimerade sjuksköterskor utan förskrivningsrätt enligt förslaget dessutom ska krävas att tillgången till uppgifterna är nödvändig för att den registrerade patienten ska kunna få den vård eller behandling som han eller hon oundgängligen behöver.

Några ytterligare frågor

Ett ökat integritetsintrång

Det innebär ett ökat integritetsintrång för den enskilde patienten att ytterligare en yrkeskategori inom vården får en egen direktåtkomst till uppgifterna i läkemedelsförteckningen. Förslaget får emellertid enligt regeringen anses, i kombination med andra åtgärder som vidtas för att förbättra använd-

ningen av läkemedelsförteckningen inom vården, leda till en ökad patientsäkerhet och att kvaliteten inom akutvården förbättras. Fördelarna med förslaget får därmed anses överväga det intrång i den enskildes integritet som det innebär att fler personer ges tillgång till läkemedelsförteckningen. Detta förutsätter dock att landstingen inför de nya gemensamma säkerhetslösningar som utvecklats. Samtliga landsting bedöms under 2009 ha påbörjat införandet av de tjänster för behörighetskontroll, loggning m.m. som krävs för detta ändamål. Denna utveckling påskyndas av att samma krav ställs vid landstingens införande av sammanhållna journalföring i enlighet med patientdatalagen (2008:355).

Säkerhet och åtkomstkontroll

Förslaget om att ge legitimerade sjuksköterskor utan förskrivningsrätt åtkomst till läkemedelsförteckningen påverkar enligt propositionen inte nuvarande krav på åtkomstkontroll och loggning. Legitimerade sjuksköterskor tillhör redan en av de yrkeskategorier som omfattas av landstingens satsningar på införandet av s.k. smarta tjänstekort för inloggning i vårdens IT-system. Apoteket AB som registerhållare kommer därför att ha samma möjligheter som tidigare att på individnivå följa inloggningar och slagningar i läkemedelsförteckningen.

Omreglering av apoteksmarknaden

I proposition 2008/09:145 Omreglering av apoteksmarknaden föreslår regeringen att apoteksmarknaden ska omregleras och att Apoteket AB:s ensamrätt att bedriva detaljhandel med vissa läkemedel och varor ska brytas. I propositionen föreslås beträffande lagen om läkemedelsförteckning att det i stället för Apoteket AB i framtiden ska vara Apotekens Service AB som ska föra och vara personuppgiftsansvarig för läkemedelsförteckningen. Särskilda bestämmelser om behörighetstilldelning och åtkomstkontroll föreslås också i lagen om läkemedelsförteckning.

Ekonomiska konsekvenser

Tillgång till läkemedelsförteckningen ställer enligt gällande lagstiftning krav på sjukvårdshuvudmännen när det gäller utveckling och investering av säkerhets- och behörighetssystem. Apoteksaktörer på en oreglerad marknad kommer också att behöva anpassa och utveckla säkerhets- och behörighetssystem för att få tillgång till läkemedelsförteckningen. Tillgång till läkemedelsförteckningen även för legitimerade sjuksköterskor utan förskrivningsrätt bedöms endast marginellt påverka de befintliga kraven på teknisk systemanpassning och behörighetshantering för vården. Kostnaden för tillgången till läkemedelsförteckningen, i form av teknisk utveckling, behörighetshantering m.m., kommer för vården och för Apoteket AB (i framtiden Apotekens Service AB) enligt propositionen att vara densamma oavsett om de föreslagna lagförändringarna genomförs eller inte. De föreslagna föränd-

ringarna innebär dessutom att även uppgifter om legitimerade sjuksköterskor bör lämnas till Apoteket AB/Apotekens Service AB från det register som Socialstyrelsen redan för över hälso- och sjukvårdspersonal. De eventuella ekonomiska konsekvenserna vid Socialstyrelsen bedöms i och med detta bli marginella och kan finansieras inom ramen för myndighetens förvaltningsanslag.

Följdmotionen

I motion So17 av Ylva Johansson m.fl. (s, v, mp) begärs ett tillkännagivande om insatser för att öka användningen av läkemedelsförteckningen. Motionärerna, som ser positivt på propositionens förslag att ge sjuksköterskor ökade möjligheter att använda läkemedelsförteckningen, anför dock att det dessutom behövs ytterligare åtgärder för en ökad användning av läkemedelsförteckningen i vården. De praktiska och säkerhetsmässiga hinder som i dag försvårar användandet måste undanröjas och regeringen bör i samarbete med Sveriges Kommuner och Landsting utarbeta en tidsplan för detta arbete.

Bakgrund

Den nationella IT-strategin fastställdes 2006 dels av Landstingsförbundets och Svenska kommunförbundets styrelser, dels av regeringen som redovisade den i en skrivelse till riksdagen (skr. 2005/06:139, bet. 2005/06:SoU30). Målet med strategin är att använda IT för att åstadkomma en effektiv informationsförsörjning inom vård och omsorg bl.a. genom att alla delar av vården ska få tillgång till relevant information om patienterna men också genom att befolkningen ska få ta del av mer information om bl.a. läkemedel. Arbetet med att fullfölja IT-strategin pågår och en lägesrapport lämnas varje år av Socialdepartementet, SKL och Socialstyrelsen. Den senaste lägesrapporten lämnades den 21 april 2009 och beskriver hur arbetet med den nationella IT-strategin fortskrider inom landsting och kommuner samt hos privata vårdgivare.

En del av genomförandet av IT-strategin är det pågående arbetet med s.k. Nationell patientöversikt (NPÖ), som ska samordna olika IT-system för vård och omsorg. I den första versionen av patientöversikten ska bl.a. finnas uppgifter om diagnoser, läkemedel, undersökningskontakter och vårdplan. Under 2009 kommer projektet att testas i några landsting. Målet är att alla landsting och regioner senast 2011 ska ha infört ett sammanhållet IT-system som också ska vara åtkomligt för kommunernas socialtjänst.

Socialminister Göran Hägglund anförde den 2 december 2008 bl.a. följande som svar på en interpellation (ip. 2008/09:108) om regeringens åtgärder med anledning av problemen med felaktig läkemedelsbehandling.

Av alla läkemedelsrecept som skrivs ut sänds över 80 procent elektroniskt från läkaren och finns direkt tillgängliga på alla apotek. Trots att svensk hälso- och sjukvård är föregångare genom att tidigt införa och

använda nya IT-verktyg har man inte uppnått alla de nytteeffekter som skulle kunna vara möjliga. Regeringen har därför initierat ett nära samarbete med Sveriges Kommuner och Landsting, Vårdföretagarna och Socialstyrelsen för att förbättra vårdens informationsförsörjning. Arbetet sker inom ramen för den nationella IT-strategin för vård och omsorg. Skapandet av bland annat säkra IT-lösningar för läkemedels-hantering är högst angeläget både ur kostnads- och kvalitetssynpunkt och prioriteras på olika sätt av regeringen.

Patientdatalagen trädde i kraft den 1 juli 2008 och ersatte då vårdregisterlagen och patientjournalagen. Lagen reglerar bl.a. en sammanhållen journalföring, dvs. att flera vårdgivare kan ge och få direktåtkomst till varandras journalhandlingar. Bara den som behöver uppgifterna i sitt arbete inom hälso- och sjukvården får ta del av patientuppgifterna. Detta förtydligas genom att det i lagen ställs krav på behörighetstilldelning och åtkomstkontroll. Den nya lagen kompletteras med en förordning från Socialdepartementet och föreskrifter om informationshantering och journalföring i hälso- och sjukvården från Socialstyrelsen.

Patientdatautredningen lämnade i betänkandet Patientdata och läkemedel (SOU 2007:48) i avsnitt 3 förslag om att landstingen ska ges möjlighet att använda krypterade uppgifter om enskilda patienters uttag av förskrivna läkemedel hos Apoteket AB i sin verksamhet för uppföljning. Förslaget i dessa delar är föremål för fortsatt beredning inom Regeringskansliet.

Även regeringens proposition 2008/09:145 om en omreglering av apoteksmarknaden innehåller förslag som syftar till att öka åtkomsten till läkemedelsförteckningen och receptregistret samt förslag om åtkomstkontroll av läkemedelsförteckningen (s. 303 f.). Denna proposition behandlas av utskottet under våren i bet. 2008/09:SoU21.

Patientsäkerhetsutredningen överlämnade i december 2008 sitt slutbetänkande Patientsäkerhet. Vad har gjorts? Vad behöver göras? (SOU 2008:117). Utredningen har genomfört en samlad översyn av lagstiftningen inom patientsäkerhetsområdet. Utredningens förslag behandlar bl.a. frågor om rapporteringsskyldighet vid felaktig vård eller behandling, begränsad förskrivningsrätt för läkare och rapporteringsskyldighet för apotekspersonal vid misstanke om överförskrivning av narkotiska läkemedel. Förslagen är nu föremål för remissbehandling. Remisstiden gick ut den 17 april 2009.

Enligt lag ska det i varje landsting finnas en eller flera läkemedelskommittéer med farmaceutisk och medicinsk expertis, som genom exempelvis rekommendationer till hälso- och sjukvårdspersonalen ska verka för en tillförlitlig och rationell läkemedelsanvändning inom landstinget. Apoteket AB ska till läkemedelskommittéerna lämna uppgifter om vilka läkemedel som förskrivits vid alla vårdinrättningar inom kommittéernas verksamhetsområde.

En apotekare kan tillsammans med vårdpersonal i en läkemedelsgenomgång se över en patients samtliga förskrivna läkemedel (se t.ex. information från Apoteket Farmaci, www.apoteketfarmaci.se). Apotekaren bedömer bl.a. om den enskilde patientens läkemedelsförskrivningar är lämpliga med hänsyn till hälsotillstånd och symptom och kan föreslå förändringar

vad avser exempelvis typ av läkemedel, doser eller sättet att ta ett läkemedel. I det nämnda stimulansbidraget till kommuner och landsting är ökad användning av läkemedelsgenomgångar en prioriterad del.

Utskottets ställningstagande

Om en vårdgivare inte har fullständig kännedom om en patients samlade läkemedelsanvändning kan resultatet bli en felaktig behandling som kan medföra både ett onödigt lidande för enskilda patienter och ökade kostnader för samhället. En av förutsättningarna för en patientsäker och ändamålsenlig vård är att en patients samtliga vårdgivare får en korrekt bild av patientens samlade läkemedelsförskrivningar. Utskottet ställer sig bakom propositionens förslag att även sjuksköterskor utan förskrivningsrätt i akuta situationer ska ges rätt att ta del av uppgifterna i läkemedelsförteckningen. Härutöver pågår för närvarande ett intensivt arbete med att utveckla och förbättra IT-lösningarna för hälso- och sjukvården, inte minst genom insatserna för Nationell patientöversikt. Vidare innehåller även regeringens proposition om omregleringen av apoteksmarknaden (prop. 2008/09:145) förslag som syftar till att öka den samordnade översynen av läkemedelsförskrivningar. Dessa insatser bör inte föregripas och utskottet anser därför inte att riksdagen bör ta något initiativ med anledning av motion So17 (s, v, mp). Motionen avstyrks.

Reservationer

Insatser för ökad användning av läkemedelsförteckningen, punkt 2 (s, v, mp)

av Ylva Johansson (s), Christer Engelhardt (s), Lars U Granberg (s), Marina Pettersson (s), Elina Linna (v), Thomas Nihlén (mp), Ann Arleklo (s) och Kerstin Engle (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:So17 av Ylva Johansson m.fl. (s, v, mp).

Ställningstagande

Studier har visat att nyttan av att använda läkemedelsförteckningen är stor. Trots detta är det få förskrivare som begär åtkomst till uppgifterna. Detta har flera orsaker, främst är de tekniska, praktiska och säkerhetsmässiga förutsättningarna ett stort problem som begränsar användandet. Dessa problem måste lösas. Läkemedelsförteckningen bör dessutom på sikt integreras med patientjournalssystemet. Staten bör ta en mer aktiv och pådrivande roll i arbetet att lösa de problem som hindrar en mer omfattande användning av läkemedelsförteckningen. Regeringen bör i samverkan med Sveriges Kommuner och Landsting utarbeta en tidsplan för detta arbete. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2008/09:128 Ändringar i lagen (2005:258) om läkemedelsförteckning:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2005:258) om läkemedelsförteckning.

Följdmotionen

2008/09:So17 av Ylva Johansson m.fl. (s, v, mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om insatser för att öka användningen av läkemedelsförteckningen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i lagen (2005:258) om läkemedelsförteckning

Härigenom föreskrivs att 3 och 7 §§ lagen (2005:258) om läkemedelsförteckning ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

Läkemedelsförteckningens dokumentation av köp av förskrivna läkemedel får endast användas för att

1. åstadkomma en säker framtida förskrivning av läkemedel för den registrerade,

2. bereda den registrerade vård eller behandling,

3. komplettera den registrerades patientjournal,

4. underlätta den kontroll som skall genomföras innan ett läkemedel lämnas ut till den registrerade från apotek, samt

5. underlätta den registrerades läkemedelsanvändning.

Tillgång till uppgifterna i läkemedelsförteckningen får endast med uttryckligt samtycke från den registrerade ges till förskrivare av läkemedel och till farmaceut på apotek. Förskrivare får använda uppgifterna i förteckningen för ändamål som anges i första stycket 1–3. Farmaceut på apotek får vid färdigställande av läkemedel som skall lämnas ut till den registrerade använda uppgifterna för ändamål som anges i första stycket 4.

4. underlätta den kontroll som ska genomföras innan ett läkemedel lämnas ut till den registrerade från apotek, samt

Tillgång till uppgifterna i läkemedelsförteckningen får endast med uttryckligt samtycke från den registrerade ges till

1. förskrivare av läkemedel för ändamål som anges i första stycket 1–3,

2. legitimerad sjuksköterska utan behörighet att förskriva läkemedel för ändamål som anges i första stycket 2 och 3, om det är nödvändigt för att den registrerade ska kunna få den vård eller behandling som han eller hon oundgängligen behöver, och

3. farmaceut på apotek för ändamål som anges i första stycket 4 vid färdigställande av läkemedel som ska lämnas ut till den registrerade.

Om den registrerade inte kan lämna sitt samtycke, får uppgifterna i förteckningen lämnas ut till förskrivare om det är nödvändigt för att den registrerade skall kunna få vård eller behandling som han eller hon oundgängligen behöver.

Om den registrerade inte kan lämna sitt samtycke, får uppgifterna i förteckningen lämnas ut till förskrivare och till legitimerad sjuksköterska utan behörighet att förskriva läkemedel om det är nödvändigt för att den registrerade ska kunna få den vård eller behandling som han eller hon oundgängligen behöver.

7 §

Förskrivare och farmaceut får under de förutsättningar som anges i 3 § andra och tredje styckena ha direktåtkomst till uppgifter i läkemedelsförteckningen. Den registrerade får ha direktåtkomst till uppgifter om sig själv.

Förskrivare, *legitimerad sjuksköterska utan behörighet att förskriva läkemedel* och farmaceut får under de förutsättningar som anges i 3 § andra och tredje styckena ha direktåtkomst till uppgifter i läkemedelsförteckningen. Den registrerade får ha direktåtkomst till uppgifter om sig själv.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2009.